

Yhteinen käsityö ei kiinnosta oppilaita – teknistä työtä on kehitettävä omana oppiaineenaan

Teknisellä työllä on useita keskeisiä merkityksiä. Se antaa innostusta ja valmiuksia kansantaloutemme kannalta erittäin tärkeiden tekniikan alojen jatko-opintoihin toiselta asteelta korkeasteelle.

Teknisen työn yhteydessä on luontevaa opetella työnteon kulttuuria ja työn arvostusta. Teknisen työn opiskelu rohkaisee tutkitusti tyttöjä hakeutumaan teknisille aloille, joten oppiaineemme lisää sukupuolten tasa-arvoa. Tekninen työ edistää myös sosiaalista tasa-arvoa, sillä sen parissa voivat saada onnistumisen kokemuksia ja rakennusaineita elämäänsä nekin oppilaat, jotka eivät pärjää muissa aineissa.

Tekninen työ ja tekstiilityö olivat erillään hyviä ja oppilaita kiinnostavia oppiaineita. Uudet perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat kuitenkin muuttaneet tilanteen. Yhteinen käsityö ei kiinnosta oppilaita, vaikka aiemmin aineemme oli jopa suosituin. Ongelmat kiteytyvät seuraaviin asioihin:

1. Yläkoulun sisällöistä on hävinnyt jopa 67 %, eivätkä oppilaat ehdi innostua aineesta vähäisten tuntien aikana.
2. Valinnaisainevalinnat ovat pudonneet noin 40 %. Mikäli trendi jatkuu, ammattitaitoiset opettajat siirtyvät muihin tehtäviin. Silloin peruskoulusta menetetään vuosikymmenten aikana kertynyt ammattitaito.
3. POPS 2014 sisältää epäselviä ja määrittelemättömiä käsitteitä. Käsityön tavoitteet ja sisällöt määritellään laveasti, eikä teknisen työn keskeisiä tehtäviä huomioida.

4. Tuntijako asettaa oppilaat valtakunnan tasolla eriarvoiseen asemaan, sillä kunnat päättävät painotuksista. Joissakin kunnissa käsityölle on osoitettu enemmän tunteja, toisissa oppilaat jäävät vähemmälle. Koulutuksellinen tasa-arvo ei toteudu.
5. Voimassa olevaa käsityötilojen suunnitteluopasta ei ole. Opetushallituksen mukaan vanhaa opasta voidaan käyttää soveltuvin osin, joita ei ole kuitenkaan määritelty. Tiloja rakennetaan ja remontoidaan koko ajan. Eri puolille maata on jo rakennettu useita tiloja, joissa laadukas teknisen työn opetus ei onnistu. Opettaja jää nyt yksin kunnan päättäjiä vastaan, jotka pyrkivät usein lyhytnäköisiin säästöihin. Tilojen suunniteltu käyttöaika on useita vuosikymmeniä, joten tilanteen aiheuttamat vahingot ovat pitkäaikaisia. Kirjavat tilaratkaisut vaarantavat koulutuksellisen tasa-arvon. Teknisen työn tiloihin investoimista ei pitäisi nähdä kulueränä, vaan sijoituksena Suomen tulevaisuuteen.
6. Teknisen työn opettajia ei enää kouluteta. Helsingin yliopiston käsityöopettajakoulutuksessa on hyvin selvä painotus tekstiilityön sisältöihin, myös Joensuun koulutus painottuu tekstiilityöhön. Raumalla koulutetaan yhteisen käsityön opettajia, joiden koulutuksessa teknisen työn sisällöt ovat enää pieni osa aiemmasta. Aineenhallinnan lasku teknisen työn osalta on raju, ja opiskelijat ovat aiheellisesti tuoneet esiin huolensa teknisen työn sisältöjen osaamisesta.
7. Käsityön markkinointi epäonnistui edellisen tuntijaon yhteydessä; oppiaineen merkitystä ei pystytty perustelemaan. Teknisen työn näkökulmasta yhteinen käsityö on ollut huono ratkaisu. Teknisen työn kehittäminen ja keskeisten merkitysten esiin nostaminen sen sisällä on osoittautunut mahdottomaksi.
8. Ns. monimateriaalista käsityötä on perusteltu sukupuolten tasa-arvolla. Itse asiassa tämä sisältää tasa-arvon vastaisen ajatuksen siitä, että tekninen työ olisi edelleen poikien juttu ja tekstiilityö tyttöjen. Tasa-arvoa kehitetään parhaiten niin, että kaikki saavat hyvän teknologisen yleissivistyksen.
9. Tuntien valuminen alakouluun on ongelma erityisesti teknisen työn kannalta, sillä oppiaineen luonne muuttuu selvästi yläkouluun siirryttäessä.
10. Teknisen työn taustaista professoria ei ole, vaan kaikki kuusi käsityön professoria ovat tekstiilityön taustaisia. Opetushallituksessa ei ole virkamiestä, jolla olisi kokemusta teknisestä työstä.

Emme voi jäädä odottamaan, että tilanne korjaantuisi itseltään. Yhteistä käsityötä ja Helsingin yliopiston teknologiakasvatusta kehitetään kohti askartelunomaista toimintaa, jossa teknisen työn keskeisiä tehtäviä ja mahdollisuuksia ei oteta huomioon. Tämä käy ilmi esim. Helsingin professorien esitelmistä Kuopion syyspäivillä ja maaliskuun meriseminaarissa. Siksi ei ole realistista ajatella, että tilanne parantuisi niin kauan kuin tekninen työ on osa käsityöoppiainetta. Tilanne voidaan ratkaista niin, että teknistä työtä ja tekstiilityötä kehitetään jatkossa omina oppiaineinaan omien vahvuksiensa suunnassa. Kummankin aineen opettajien täytyy tuoda aktiivisesti esiin omien oppiaineidensa vahvuuksia. Meidän pitää perustella, mihin tarpeisiin oppiaineemme vastaavat.

Olemme olleet yhteydessä useisiin tahoihin, ja vastaanotto on ollut positiivinen. Kirjallisen tukensa ovat tähän mennessä antaneet Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Akava ja Suomen

yrittäjät. Kansanedustaja Olavi Ala-Nissilä jätti helmikuussa kirjallisen kysymyksen teknisen työn asemasta. Suomen Kuvalehti nosti teknisen työn pääkirjoituksensa aiheeksi 28.3. Käymme keskustelua monien tahojen kanssa. Oppiainettamme arvostetaan, kunhan sen todellinen luonne ja keskeiset merkitykset tuodaan esiin.

Teknisen työn herättämät mielikuvat ovat edelleen liian usein veisto ja puuhastelu. On tärkeää saattaa yleiseen tietoon, että kehittämällä teknistä työtä voidaan osaltaan vastata konkreettisesti moniin yhteiskunnallisiin kysymyksiin, kuten teknisten alojen osaamispulaan, palkkatasa-arvoon ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Nämä asiat ovat varmasti teknisen työn opettajien tiedossa, mutta niitä on tärkeää korostaa laajalle yleisölle.

Emme kuitenkaan voi ajatella, että oppiaineemme kehittäminen tarkoittaisi paluuta entiseen. Menneeseen haikailevilla visioilla ei ole tapana toteutua, vaan on katsottava eteenpäin. Olemme ehdottaneet tulevaisuuden tavoitteeksi uuden oppiaineen perustamista. Käytämme siitä työnimeä tekninen työ ja teknologia (TTT). TTT on tietotaitoaine, jossa yhdistyy taitoja ja taideaineiden sekä luonnontieteiden ominaisuuksia. TTT:tä toteutetaan teknisen työn menetelmin ja välinein. Jatkossakin on tärkeää pyrkiä suunnittelu- ja valmistusprosessien kautta konkreettiseen päämäärään. Teknisessä työssä aina läsnä oleen työaspektin arvo täytyy tunnustaa – myös siitä syystä, että nykykoulun linkit työelämän todellisuuteen eivät ole riittävän vahvoja.

Teknisessä työssä ja luonnontieteissä käsitellään usein samoja ilmiöitä eri näkökulmista. Luonnontieteissä demonstroidaan, teknisessä työssä konkretisoidaan. Kaikkia luonnontieteellisiä ilmiöitä ei ole järkevää eikä mahdollistakaan konkretisoida TTT-tunneilla. Olennaista on, että oppilas ymmärtää tekniikan ja luonnontieteiden välisten yhteyksien olemassaolon.

TTT:ssä keskeisintä on teknis-loogisen ajattelun kehittyminen, jota opetetaan teknisen työn menetelmien avulla. Teknisloogisella ajattelulla tarkoitamme teknisten lainalaisuuksien oppimista konkreettisen työskentelyn yhteydessä, ja kykyä soveltaa tätä ymmärrystä loogisesti konkreettisella tasolla. On tärkeää myös herättää mielenkiinto tekniikan oppimiseen ja synnyttää käsitys siitä, että teknisillä aloilla on monia eri tehtäviä, joille voi myöhemmin sijoittua – asentajaksi, insinööriksi, tutkijaksi jne. TTT:n tehtävänä on antaa perusvalmiuksia ja ennen kaikkea innostusta niihin. Teknistä työtä on mahdollista opettaa jo nyt TTT:n suuntaisesti.

TTT:tä pitää opettaa niin tytöille kuin pojillekin, sillä kaikilla oppilailla on oikeus saada hyvät tekniset perusvalmiudet. TTT:n kaltaiselle aineelle olisi tarvetta myös lukiossa. Monet lukiolaiset suuntautuvat teknisille aloille, mutta tällä hetkellä heidän koulutuspolussaan on jopa viiden vuoden tauko tekniikan opiskelusta. TTT-opettajalla täytyy olla vahva käytännön osaaminen teknisen työn sisällöistä. On tärkeää aloittaa uudelleen teknisen työn opettajien kouluttaminen.

Nykyisessä tahtotilassa, jossa teknisen työn asema on noussut julkiseen keskusteluun ja monet merkittävät tahot ovat antaneet tukensa pyrkimykselle parantaa oppiaineemme asemaa, suhtaudumme muutoksen mahdollisuuteen positiivisesti.